GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_4$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 69. **Brasiovu 1 Octobre 19 Septembre** **1874.**

Brasiovu 30 Sept. n. 1874.

Occasiunea adunariloru municipali pentru obiectulu arondarii municipialoru mai vertosu in Transilvani'a ne a desvalitu una scadere, una omitere, ma unu peccatu politicu nationale neiertatu, comissu din partea membriloru romani depriin representantiele municipali, cari se portara cu totale nepassare la una actiune, care se póte resturna in capulu natiunei romane, déca adressele municipialoru se voru lua in consideratiune la nóu'a impartire a territorieloru municipali.

Ce se fia caus'a ca unii romani membri representanti, neci ca se mai ingrigescu de afacerile municipali? Neci nu mai cercetéza adunarile respective, dér' cei ce le cercetéza se pórta asia de indifferenti de caus'a nationale cá cum ar' fi nisce renegati lasandu laptele pe gur'a vitielului? Noi scimu si trebue se o scie totu romanulu, ca in adunarea nationale dela Mercurea tienuta inainte de alegerile la diet'a din Pesta in 7 si 8 Martiu 1869 s'a primitu de catra 400 membri alesi passivitate absoluta, dér' numai facie cu alegerile si numai cu alegerile la diet'a din Pesta, éra pentru lupta la vatr'a nóstra s'a constitutu bine partit'a nationale politica, spre a poté lucra cu totii cu atatu mai cu incordata solidaritate si mai cu concentrata unire, spre a nu cede neci unu palmacu din dreptuliu, ce ne compete prin comune si municipia. Spre scopulu acestá se si constitui partit'a nóstra intocma, dupa cum e constituita si partit'a deachiana si tiszaiana spre a vighia si a conduce lupt'a comuna pentru sperarea drepturiloru politice nationali. Nu se póte desfiintiá si destrama una partita politica de nimene intrunu statu constitutionale, si de acea noi trebue se fimu solidari, tóta partit'a nationale, cum amu fostu, candu am acceptatu passivitatea facia cu diet'a din Pesta, dér' trebue se fimu solidari si la lupt'a cea activa in comune si municipia, care trebue se o luptamu cu incordari si mai mari, cá mai nainte, cá se nu ne desteptamu dintr'odata despoiati de tóta influinti'a la afacerile tierii, ci tocma cu incordare neobosita se ne aparamu se tienemu terenulu, dreptului nostru nationalu, cá atare, cum facu si sasii si maghiarii in mesura concertanta. Bravii romani Clusiani fura dér singuri pana acum cari au pretinsu la adunarile pentru arondare, cá acésta se se faca pe base nationale perfectu egali, demarcanduse municipiale dupa nationalitati, romane, maghiare-secuia si sase, trei nationi in patria cu 3 territória, ca-ce orce alta arondare mestecata e planuita numai pentru aservirea natiunii romane la ceea ce se voru conjurá cu totii, cá mai nainte. — Acésta activitate solidaria aici in tiéra o asteptámu dela tote adunarile cá base a luptei nóstre; si déca s'au lasatu din vedere, vin'a o pórta si conducatorii partitei nostre nationali, cari trebuiea de tempuriu se dè tonulu tienutei solidarie, ceea ce se si astéptá pe totu loculu. Illiacos intra muros peccatur et extra. Altufeliu se ne implinimu datoriele nationali si barbatii cei 25 din frunte si toti representantii romani, de ar' sta unulu facia cu una suta, cá se nu fimu judecati, ca am passatu occassiunele manifestarii nestramutate.

Brasiovulu inca au trecutu preste acésta arondare, fora a calcá pe urm'a braviloru nostri barbati Clusiani. Asia e? — Cine pórta vin'a, déca nu totu lips'a de tonu dela conducere la solidaritate?!

Fagarasiulu in locu de a pretende romanismulu la sene, recomendá ministrului desbinarea Branului, Zernesciloru si a Tohanului si incorporarea loru cu Brasiovulu sasescu! Ce va se dica si acésta? — Dér' se cetimu si cele urmatórie:

„De cetitu!

In 9 Septembre a. c., trecundu prin Aiudu, amu intielesu, ca municipiulu comitatului Albei inferiore -si tiene siedinti'a demandata — prin ministrulu de interne — pentru arondarea municipialoru. Cá fiiu alu strabunei Ev'a — din curiositate — m'amu trasu catra sal'a comitatului, amu vediutu una adunare cá de 100 persóne, durere inse, ca dintre romani n'amu vediutu decatu 2 amploiati, 2 preuti vechi (!) si 2 tierani, cu numerulu 6, si acestia au representatu preste 180,000 romani locuitori ai comitatului.

Eu sciu, ca conferinti'a din Mercurea, apoi cea din Alba-Iuli'a a decisu passivitate absoluta in afora — catra Pest'a — si cea mai energica activitate in leintru, anumitu in adunarile municipali. Nu sciu, cá aceste decisiuni se se fi abrogatu prin alta séu alte decisiuni, nu, ca-ci cea dela Sibiiu s'a tienutu dupa cea din Mercurea, si cea din Alba-Iuli'a dupa cea din Sibiiu, — prin urmare conferinti'a din Alba-Iuli'a nimicindu decisiunile — conclusele — Sibiiane, a sustienutu in intregitatea sa decisiunea — conclusale — de Mercurea. De este altumintré, indreptati-me. Pentru ce atata nepasare! pentru ce din 80 membri romani — dupa cum mi s'a spusu cu siguritate — numai 6 cercetéza adunarea municipala! precum fù si cea din 9/9 destulu de interessanta!! —

Dér' de o parte cu lamentatiunile. Se ve descriu — in esentia — decursulu adunarei din 9/9.

Dupa cuventulu de deschidere comissiunea verificatória reportéza, ca — dupa datele capatate dela reg. perceptorate — a statoritu consemnatiunea membriloru virili pre a. 1875, in asta s'a petrecutu preste 300 nume, asia, catu, dupa celu din urma e insemnata una contributiune de 46 fl., — membri virili inse suntu numai 210, prin urmare celu din urma — dupa consemnatiune — platesce 70 fl. v. a., — va se dica: celu ce platesce 70 fl. si mai bine, e membru virilu.

Cati romani suntu petrecuti in consemnare, nu sciu — ve poteti inchipui — atata sciu, ca reg. perceptorate sumele mai mici de 46 fl. nu liau petrecutu in consemnatiune, prin urmare acei onoratori, cari platescu 35—40 fl., si — dupa lege — ar' trebui se li se compute tóta sum'a in duplu, nu s'au petrecutu in lista. Acum cati preuti romani platescu 35 40 fl., relative 70—80 fl. — computandu dupliulu —, cati advocati, medici etc. toti acestia cu favorulu legei ar' trebui se intre intra virili, dér' nepassarea, neinteressarea, nu-i lass. —

List'a statorita prin comissiunea verificatória, s'a inapoiatu aceleiasi spre completare.

Ce e de facutu acum? Ascultati dd. preuti, advocati, medici, doctori in drepturi! Adunative tóta contributiunea cata o platiti in comitatu — de si in mai multe comune — si cu libellulu de contributiune, s'au estrasulu din acesta legitimatu, adressati-ve la comissiunea verificatória — a careia presiedinte e v.-comitele — in persóna s'au inscrisu, spuneti-i, ca sunteti preuti, advocati, ca si pretindeti se vi se compute sum'a de contributiune in duplu, cu acestu modu veti fi membri virili, déca voiti, déca nu, siedeti acasa, (cá Pepelea in cenusia? Red.) Ve asigurediu ca, cati platiescu preste 35 fl., toti voru fi membri virili, din contra si cei ce platiescu 50—60 fl. nu voru fi considerati, pentru-ca minimulu e 70 fl. — Trebue se sciti si acea, ca tiereni — cari nu sciu ceti si scrie — de voru plati si 300 fl. — totusi voru fi stersi din lista. (Legea pretinde si dela membri comitetului catu si dela v.-comitele, cá ad. se scie ceti si scrie). Atunci cine va representá pre romani! Jidanii suntu fórte bine representati prin 60—70 insi. —

Dupa reieptarea listei membriloru virili, prin tragere de sorti dintre membrii alesi pre diumetate s'au scosu afora, prin urmare in 16 Novembre a. c. in loculu acestora se voru alege alti — preste totu 105 — cei scosi prin sórte — déca meritéza — pota fi realesi. **Vedeti déra si alegeti** s'au realegeti pre toti cei ce meritéza, si se interesséza de caus'a romana, Ve feriti inse de a alege de cei neinteressati — precum suntu 2 preuti din Muntii apuseni — alesi in Ighiu — I. N. si I. B. bogati, cari — déca s'ar' interessá — ar' poté deveni membri virili — ambi acestia — precum disei — fura alesi in 1871 in Ighiu, dér' — precum mi s'a spusu cu tóta siguritatea, neci odata baremu nu s'au aratatu la comitu. Inca unadata, feriti-ve de a alege trantori, ca se se implea numerulu ..... Luati aminte si la acea, cá se nu alegeti de aceia, cari suntu membri virili, astufeliu pierdemu unulu.

Acumu vine pre tapetu arondarea municipiului. Comissiunea permanenta — la care dupa cum mi s'a spusu — n'a lunatu parte neci unu romanu, baremu ca suntu din Blasiu mai multi — propune: cá comitatulu Albei-inf. se remana precum a fostu cu pucina modificare, va se dica: comunele Magu, Aciliu si Secelu, apoi alte 6 comune din munti de dincolo de Siebesiu, din caus'a departarei celei mari, se se rumpa de catra comitatu, si se se incorporeze la Sibiiu, de alta parte, pretindu incorporarea Lupsiei — din Muntii apuseni — cá una, ce e incongiurata de tóte parti cu comune de ale comitatului.

Adunarea primesce propunerea, carea devine conclusu.

Trebue se insemnediu, ca comitatulu platesce preste 480,000 fl. contributiune, prin urmare cele 10% apromisa — in suma de 48,000 fl. — suntu suficiente pentru sustienerea amploiatiloru, si neci ca are lipsa de celelalte 10% de arunca. Acesta e dér' conclusulu incatu privesce arondarea.

Ce dicei? — Pre longa acestu conclusu s'a mai primitu si alternativ'a: ad. in casulu, candu scaunulu Ariesiului n'ar' fi in stare a se mai sustiené neci cu 20%, atunci intregu se se incorporedie la acestu comitatu. (Dupa Gazetele maghiare mai bucurosu se va incorporá la Clusiu de catu la Aiudu). Cá curiosum mai amintescu: ca municipiulu Turdei ar' fi pretinsu: cá din comitatulu Albei inf. se se rumpa muntii apuseni, cercurile Campeni si Rosi'a, si acestu territoriu cu 50 mii locuitori (romani ghiaosi) se se incorporedie comitatului Turdei. Apetitu bunu!

Comitatulu Turdei actu se intinde cá una pantlica prin mediuloculu tierei incependu din Muntii apuseni pana in Moldov'a-proprie-Romani'a, pre semne de aci inainte nu se va puté intinde spre resaritu — póte nu-i place vecinatatea — ar' avé pofta acum spre apusu pana'n Beiusiu. Écca omulu lacomu! nu cauta interessu publicu, ar' sacrificá 50,000 locuitori egoismului seu, bucurosu ar' infige spad'a in pieptulu comitatului Albei, numai cá se -si póta sustiené corpulu seu far' de viétia cu sange strainu. Pré firescе, ca municipiulu comitatului Albei a protestata energicu in contra acestui atentatu, ce nu insemnédia alt'a, de catu a nimici comitatulu Albei, si a sustiené celu alu Turdei. —

Se publica mai multi articli de lege etc. dér' dintre tóte pre mine m'a interessatu 2 recurse a 2 comune curatu romane — miamu uitatu numele loru. Destulu ca representantii'a co-

munale — baseata pre lege — decide ca: venitulu carciumaritului de pre cele 3 luni de tómna se se intrebuintiedie spre ridicarea, sustienerea scólei (7 ori dotarea docentelui,) — d-lui szolgabiranu-i vine la socoteala, si asia nu primesce. Se face recursu la ministeriu, ministeriulu relegéza cans'a la comitatu, comitatulu decide: Venitulu carciumaritului de pre cele 3 luni e avere curatu comunala, averea comunale dupa § 104 a art. de lege com. nu se póte intrebuintiá altufeliu, decatu spre acoperirea speseloru curatu comunale. Scóla confessionale se reiépta. Auditati dd. preuti! Écca pentru ce a-si dorí eu, cá cati mai multi preuti etc. romani se intre in comitatu cá virili s'au alesi, déca erau acum singuru 10 preuti bravi in comitatu, si cu art. de lege 38 din 1868 amana cetsau § 25, erá preste putintia, cá petitiulu scólei confessionale se se reiepte. Cantati la Clusiu, 3—4 barbati bravi suntu in stare a insufiá respectu la sute de insinorati.

Ér', si ér' ve rogu dd. preuti, dd. onoratiori romani, nu ve pregetati a lucrá, cá se intrati in comitetu cá membri dupa modulu predigitatu (dupa virilismu amblati de locu, nu cumva se intardiati), apoi cá atari se cercetati adunarile, si fiti convinsi, ca, déca nu mai multu, celu pucinu atata veti cumpani, catu nu se voru calcá legile séu §§-i, cari se paru a ne favorá — precum e si § 25 mai susu citatu —, ci cu occasiunea fia-carei adunari — déca nu mai multu — celu pucinu 2, 3 scoli confessionali veti scapá de perire. Et tantum — si non satis — aliquid.

Eu sustienu, ca déca dobandesce ceva baremu una comuna romana, unu individu chiaru, — indirecte dobandesce natiunea. Au multe comune romane scoli bune confesionale-nationale, e inaintata cans'a nationale. Suntu multi barbati bravi romani, e fala, taria nationala.

Calatoriulu celu de mai nainte.“

Ne judeca si slovacii! ca nu ne folosimu in conlucrare solidaria de tóta occasiunea binevenita spre a documenta lumii, si colo susu, ca avemu viatia in ósse. Or dór' inca nu ne amu desvatiatu a ne pleca gutiulu la jugu, indata ce birisiulu scóte resteulu din elu spre a injuga? Écca ce ne facu reneagantii si renegatii.

In Aradu, candu venise Maiestatea Sa, refera „Ostenu dintr'unu diurn. slovacu, ca unu slovacu dise, ca pana acum a crediutu, ca slovacii su celi mai ticalosi in Ungari'a, inse acum vede, ca romanii de pe la Aradu se afla multu mai ticalosi decatu ei, atatu materialminte catu si in privinti'a nationale, in catu slovaculu din Zemplinu si Sáros neci ca -si póte intipui. Multime de renegati facu de se parasesce cans'a poporului sermanu, apoi indiferentismulu! Tiene de reu pe romani, ca nu s'au aratatu mai energici cu occasiunea acésta, informandu pe regele cá boemii despre starea sa. — E dreptu? — —

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

Urmarea Siedintiei din 16/28 Augustu, 1874.

D. Caragiani, spre a facilitá lucrarea revisiunii ortografiei si dictionariului, opina ca trebuie a se stabilí ore-cari principie si anume si asupr'a ortografiei, pentru a nu se sacrificá acesteia formele gramaticale ale cuvinteloru. De esemplu, d-sa nu aproba a se scrie cum nu se pronuntia, precum: 1) bonu, mene, coventu, femina, co, coci, dero, etc., cari tote suntu in legatura cu revisiunea, care nu se pote face fora deslegarea cestiunii de ortografia; 2) formele de gratiosa, gretiosa, placenta, intellegu etc., si peste totu ione in locu de iune, pe care unii le credu a fi o cestiune de ortografia, altii de gramatica, de cuvinte; 3) lucruri cari nu suntu destulu de desvoltate se se desvolte mai bine, si mai esactu, ér' altele, de esemplu cele obscene, in locu de a se desvoltá, se se omita si se se treca usioru peste ele. Unii credu ca acestea ar' trebui se lipsesca cu totulu: eu eramu nevoitu ale apera la Iasi, in contr'a detractoriloru dictionarului. Punu a se deslegá apoi si intrebarea deca dictionariulu este receptaclulu cuvinteloru in usu, séu si alu celoru ce voru veni peste 50 de ani: intielegu aci neologismii neusitati; 4) amu vediutu mai departe in dictionaru ca se strica cuvintele numai pentru a se pazi strinsu sistem'a ortografica, de esemplu calandare, locasiu, fontana, etc.; 5) semnele ortografice di, ti, si nu se scie deca este a se pronuntiá sunetulu fundamentale séu celu derivatu. Deci propunu a se luá conclusiunea cá mai inainte de a se face revisiunea, se numimu o comissiune compusa si din membrii comissiunii lesicografice, insarcinandu-o se vie cu unu reportu asupr'a ortografiei.

Presiedintele observa ca cestiunea este deslegata, fiindu ca ortografi'a sa lasatu de o parte si s'a decisu a se intrá in fondu.

D. Odobescu cere unu feliu de intielegere prealabile, de a se asiezá principiele conformu propuneriloru D-lui Ionescu. Atunci vomu poté inaintá bine.

D. Ionescu cere a se regulá positiunea fiacaruia si cere a nu se inchide discusiunea generale, ca-are se mai adaoge la cele ce a spusu, spre a poté veni la conclusiune.

D. Lauriann. Cestiunea generale este in desbatere. Rogu dér' pe toti membrii se iee cuventulu, spre a se pronuntiá, cá se vedemu cine ce are la anima.

D. Ionescu ar' fi doritu se vorbesca cei ce n'au luatu inca cuventulu. Nu potemu evitá se ne pronuntiamu si asupr'a ortografiei, dér' n'avemu se ne pronuntiamu asupr'a principieloru, ci numai asupr'a aplicarii. D. Urechia dise, cá n'are se se scrie phantomu, ci fantomu, etc. Eu credu, cá n'avemu se decidemu, ci se scriemu de esemplu philosophia si filosofia, thesauru si tesauru, etc. In asta privintia mai observu, ca ortografi'a Italieniloru, dela cari si noi am imprumutatu pe ch — k, este cea mai acomodata; se-i urmamu, se modificamu, cá se usiuramu scrierea, S'a disu despre co, coci, pentru ce se se scrie cu o? D. Ciparíu scrie cu a, dér' le desparte, asia si in cartile vechi bisericesci; altii érasi scriu cu semnu: cà-ce. Avemu se decidemu si asupr'a acestui punctu. Se incepemu dela liter'a A. Aci intempinamu deficultati fonetice, gramaticale, etc. Scrierea, definitiunile, acentele etc., tote modificarile din punctulu de vedere etimologicu. Se lasamu cestiunea de filologia generale si se ne apucamu de aplicarea practica. D. Ionescu resume: se nu facemu glosaru, ci se punemu tote cuvintele in dictionariu. Candu se elabora dictionariulu trebuiá se se faca si glosarulu. Cuvintele indoiose dupa etimologia si forma, suspecte a fi straine, suntu puse in glosaru, acum vomu alege pe cele mai multe, chiar' si din cele straine si trebue a se pune in dictionariu, notandu-se ca suntu straine. Asia a urmatu si Littré: de esemplu dauna este pusa in glosaru, Daguerotypu, daru, divanu, dama, etc. suntu asemenea puse oculu. Inse dauna este cuventu romanescu usitatu in Moldov'a, si este formatu cá scaunu; Daguerotypu este formatu dela numele propriu Daguère, inventatorele artei numite dupa numele seu; divanu este in institutiunile nostre, etc. Relamu dér' dreptulu in dictionaru si pentru aceste cuvinte.

Definitiunile suntu bune si, lasandu-se din ele discusiunile, cum amu dice partea polemica, potu intrá in dictionariu.

Asia trebue se intre si cuvintele: dur'a, etc. (de a dura — revolutiune, durare — a face tare, apoi durare — urmare, se lasamu numai cesa ce nu se dice) „Beserica durata de lemnu“ se dice in Moldov'a — construita, dér' acest'a se dice numai de beserica, dér' se pote dice, cum dice D. Masimu „de stejeru,“ adeca semnificandu durare. Espresiuneá popora duretu (duretu) „me ia in duretu;“ asia durdura — „amu trasu o durdura,“ etc., se se treca in dictionaru. Precum amu datu comissiunii lesicografice libertatea de a urmá o sistema, asia vomu dá si comissiunii de revisiune séu elaborarea definitiva a dictionarului. Nu ne potemu pune pe terenulu generalitatiloru, ci la aplicarea practica. Catu pentru semne, fiindu ca fisamu si pronuntiarea, se punemu in parentese acele cuvinte, cum s'a disu de esemplu co, co-ci (cà, cà-ci). Noi potemu se facemu rectificarile necesarie, comissiunea propusa n'ar poté se le faca pana a nu sci vederile nostre; de le vomu face noi, atunci lucrarile nostre vor servi de indreptaru la redactiunea definitiva. In fine D. Ionescu resume astu-feliu: procedemu la revisiunea, in lipsa de regulamentu speciale, ne ocupamu din litera in litera, indicamu ameliorarile pentru a se face o sistema mai perfectionata. Se vedema dificultatile ce intempinamu la fia-care litera, se le deslegamu, si lucrarea nostra va servi de indicatiune generale la lucrarea redatiunii definitive.

D. Urechia areta ca societatea s'a ocupatu de ortografi'a dictionariului in 1874, dér' in modu astu-feliu ca se lovi, cum se diece cam vulgaru, cu capulu de pariete. In 1870 societatea academica a fostu hotaritu, ca acum se revedia liter'a A, fara prealabile stabilire a ortografiei. Ce i s'a intemplatu? Ca, dela primulu pasu, s'a opritu de cestiuni ortografice. D. Urechia citeza mai multe esemple din analele pe 1870, din cari areta ca societatea academica a totu amenatu deslegarea intrebariloru ortografice pe candu va face editiunea s'a de dictionariu. Ei bine, dice D. Urechia, este acum intrebarea la ordinea dilei. D-sa sustiene acesta parere si cu alineatulu ultimu alu regulamentului pentru scrierea provisoria din 13 Septemvre 1869. Acestu alineatu suna asia: „acestu modu de scriere este provisoriu si numai pentru societatea pana la definitiv'a stabilire a ortografiei limbei romane.“ D. Urechia termina sustienendu cá D. Caragiani ca nu se pote discutá dictionariulu fara a dá vorbeloru loculu ce trebue se-lu aiba, ér' loculu acel'a nu-lu potu avea decatu dupa modulu cum suntu scrise, dupa ortografia.

D. Hodosiu crede ca s'aru procede mai corectu deca s'ar' face unu regulamentu; atunci revisiunea ar' inaintá mai cu inlesnire. Pe catu tempu nu se va face acest'a, vomu divagá. Cere dér' cá revisiunea se se faca dupa anumite principie stabilite.

D. Odobescu desvolta propunerea sa coprinsa in cele 8 puncte cunoscute, si dice ca de amu procede astu-feliu, cá se luamu liter'a A din tote punctele de vedere, damu antaiu de esemplu de apostrofu, damu apoi in cuventulu cutare, si dupa propunerea D-lui Ionescu, n'amu ajunge la unu resultatu. Ceru dér' a se luá in discusiune propunerea Dlui Ionescu, care mi-a placutu si pe care am resumat'o in 8 puncte (citesce cele 8 puncte, in cari resume propunerea D-lui Ionescu). Ceru cá aceste 8 puncte se se puna unulu cate unulu in discusiune, pe urma se lasamu cá se lucreze comisiunea in cursulu anului.

D. Urechia declara ca sustiene propunerea D-lui Odobescu si ca prin urmare cere a se aplicá regulamentulu.

D. Masimu declara ca nu scie in ce positiune se afla societatea. Se intramu, dice D-sa, conformu decisiunii luate, in discusiunea revisiunii, si atunci vomu vedea ca avemu se formulamu, nu 8 puncte, ci multu mai multe. Cere dér' a se intra imediatu in lucrare, si apoi se va vedea ceea ce este de conservatu si ce de lasatu. Proiectulu este facutu, se-lu ceremu, dér' se nu intramu in discusiuni generale.

D. Caragiani face propunerea se se numesca comissiunea care se stabilesca regule pentru modulu intrarii in revisiune.

D. Hodosiu dice ca conclusiunea luata nu esclude d'a se votá ore-care principie.

D. Odobescu dice ca s'a votatu intrarea in revisiune, dér' acest'a nu esclude discusiunea punctelor D-sale. S'admitemu acest'a.

D. Baritiu dice ca se potu luá punctele cele 8 in discusiune, dér se va vedea ca suntu mai multe. Tempulu fiindu inaintatu, se curmamu acum discusiunea si se vedemu deca avemu altele la ordinea dilei, apoi se mai damu tempu si sectiuniloru.

D. Odobescu dice ca sectiunile n'ar' poté face decatu lucrari necomplete, pe candu societatea este datore mai multu pentru dictionariu. Se facemu revisiunea, dice Dsa, ca-ci publiculu asceptа in impacientia oper'a revisiunii.

D. Baritiu esplica: fiindu-ca D. Odobescu nu va fi mane de facia pana catra 4 ore si doresce cá D-sa se asiste la discusiune chiar' asupr'a punctelor D-sale, apoi mai pote se absinteze si altu membru, si éca ca nu potemu lucrá, se damu si sectiuniloru tempu, cá-ci s'au facutu ore-care promisiuni, voiu probá c'avemu necesitate d'a tiene in sectiunea istorica siedintia.

D. Hodosiu areta necesitatea d'a se tiené siedinti'a sectiunii istorice, chiar' de n'ar' fi alta de lucratu decatu a se aretá positiunile pentru facerea bugetului.

Presiedintele, invitandu pe membrii sectiunii istorice a se intruni, inchide discusiunea asupr'a revisiunii remanendu a se continová in siedinti'a viitorie.

Secretariulu od-hoc cetesce statulu de presintia alu membriloru.

D. Lauriann nu face nici o deficultate in meritu, dér' observa ca lucrulu nu e cu totulu in regula, pentru-ca diurnele trebue se se platesca din bugetulu anului viitoriu, care nu e inca votatu de societate, de si crede ca societatea le va tiene in vedere candu va compune acestu bugetu.

D-nii Odobescu si Ionescu facu observatiunea ca bugetulu nu pote prevedé tote positiunile, d'altumintrea acest'a este cestiune de forma si ar' fi bine se se preredia de exemplu pentru o luna de dile pe anulu viitoriu.

Presiedintele pune la votu statulu de presintia si se primesce.

Siedinti'a se radica la 6½ óre.

Presiedinte, Dr. A. Fétu.

Secretariu ad-hoc, Alesandru Romanu.

Blasiu 1874. —

Cele ce scrisesem in dóue epistole precedenti, produsesera multa superare in Blasiu; si se vedi curiositate: superarea acolo e mai mare, unde s'ar' cuvení se lipsésca de totu.

Amu aieptatu numai cu tóta cruliacea la unele rane, a caroru afundime pre alci toti o cunoscu, a caroru dorere toti o sentiescu. Si totusi interitare!

Amu atinsu abiá cu cate unu cuventielu scaderi si rele, despre cari asi fi potutu scrie cóle intregi, si totusi mania si amenintiare!

Vedi, d-le red., catu de pre dosu este lumea, chiaru si cea tare popetia. In locu de a cercá, óre cele scrise derepte suntu seau ba? ea -si sferma capulu, se afle, cine a scrisu? In locu de a se indreptá pre sene si a indereptá pre altii, ea se pune pre amenintiate cu tribunalulu, si inca cu ce tribunalu!

Da inca ce ar' dice óre amenintiatorii acei-a curagiosi, déca m'asi scobori la specialitati? déca le-asi spune fapte concrete, cari se potu dovedí si inaintea tribunalului?

Spre exemplu candu asi spune din capu pana in capu tóta istori'a morei dela Blasiu: cum d. jurium inspectoriu si-a datu parerea in consistoriu, cum in 1871 a scosu cu potérea pre fostii arendatori, cum s'au minunatu toti ómenii cu sentiu de dreptate si ordine de acésta potentia facuta de ómeni cu mente (condusi de unulu si mai cu mente) in seclulu alu 19, in midiuloculu unui statu provediutu cu legi si tribunale, — ce ar' dice lumea, candu asi numí apriatu sum'a, pentru care d-nulu acel'a jocá mór'a pre man'a altoru arendatori, si i-asi aretá persónele, cari i-au dusu acele 500 fl.?

Ce ar' dice lumea, candu asi continuá mai in colo istori'a, cum s'au repusu in 1872 arendatorii, pre care d. jurium insp. i-a fostu scosu cu potérea, — despre pacea inchiata cu ei, cá se nu urmarésca mai multu processulu redicatu asupr'a fundului proprietariu, care processu erá din capulu locului pierdutu si intru alte mani mai curate si mai norocose, decatu ale d. jurium inspectoriu?

Ce ar' dice lumea, candu asi aretá, ca pacea acesa a sustatu pre fondulu proprietariu pierderea unui castigu de celu pucinu 6500 fl., ér' pre celu cu 500 fl. pre caciula nice o pará?

Vedi, d-le red., fapte de aceste -ti asi poté scrie, si in casu de lipsa ti le-asi poté adeverí in aintea ori-carui tribunalu. Catra ele asi mai pote adauge asemeni trafice facute cu processulu unui proprietariu din vecini si multe altele.

Dér' lasu cu atat'a, ca dóra va fi de ajunsu spre indreptarea lucrului si scutirea fundurilor publice de alci de periclu, in care se afla. Si altumintre privatii védia de ale sale si le grigésca ei insii.

Ér' despre fondurile publice de alci cu indulginti'a d-lui jurium insp. va fi iertatu se vorbésca si altii, si chiaru si eu; pentru-ca aceste suntu destinate a inaintá binele comunu, spre exemplu fondulu basilitanu, a carui este mór'a dels Blasiu, se apleca pentru institutiune, spre sustienerea scóleloru, in cari dieci de mii de romani -si au castigatu cultur'a. Eu credu, ca este o detorintia sacra pentru toti acesti'a, cá se apere mam'a, la alu carei sinu s'au laptatu, nu numai de pierderi, cá cele de mai susu, ci si de orce periclе.

Repetiescu: altele nu insiru pentru acum, din causa, ca spereru, cum ca dóra statea inca voru fi de ajunsu.

Ce se tiene de amenintiarea cu Tergulu Muresiului, prea bine; numai se-mi spuna d-nu'a, cá se mergu inainte si se-lu primescu cu tóta onórea. Inse -lu rogu un'a: se nu -si schimbe mersulu si se nu me pleca cum-va intru alta parte, cá asiá si intru acest'a se se adeverésca, ce derépta este numirea acesa magulitória.

N. M.

Resultatulu conferintii consiliului barbatiloru illustri in caus'a fundationii Siulutiane, o avere de vro 300,000 destinata pentru progressulu in cultura alu romaniloru, suntu multiamitórie, pentruca consiliulu constatatoriu din multi barbati alesi, in conferiri de trei dile se si constitui, pe basea unei instructiuni bine formate, care cuprinde si responsabilitatea administrationii. Ci despre acésta veti fi informati mai cu deamenuntulu.

Nadosiu sasescu in 20 Sept. 1874.

In comitatulu Cetatii de balta s'a intorsu lumea cu totulu pe dosu. In 17 Sept. 2 gendarmi impreuna cu judele comunalu neau luatu armele la toti ómenii de onóre, cari au avutu facultate de a portá arme si sub absolutismu si totudeauna pana in presinte. — Dela tigani — vagabundi, hoti — si dela cati blastamati — nu le au luatu. — Intru adeveru, ca acesti vagabundi — nu tienu armele de cuiu, cá persónele cele de onóre, ci le tienu ascunse — cate dóua pistóle cu cate 2 tievi etc. — Sub absolutismu nu ne-amu temutu de nimica! fiindu-ca amu sciutu, ca numai persónele onorabili pórta arme — si blastamatii se temea, — dér' dupa-ce au intratu constitutiunea cea liberale — amu fostu fórte ingrijiati si cu arm'a in mana — pentru-ca amu sciutu, ca si vagabundii, au arme. — Ce se vedi! Acei vagabundi, — in 17 Sept. a. c. au capatatu acum si mai mare privilegiu, pentru-ca dela persónele onorabili leau luatu armele si loru nu. —

In 17 Sept. au strinsu din comun'a nóstra Nadasiulu sasescu si din comunele din giuru, afara de un'a comuna ungurésca in apropiare de Nádas cá unu patriariu de milu, din care nu leau strinsu inca. — — In 18 nóptea inse s'au si furatu din comun'a Nadosiu 2 cai. Hotii acum nu mai au capetu. — Ast'a ne au mai trebuitu cá se ne desbrace si de arme — pentru-ca numai de aceste se temea hotii —, dér' acuma suntu liberi. —

Georgiu Gradinariu.

Parastasu pentru Iancu.

Serbarea aniversaria a dilei, in care eroulu nostru Avramu Iancu a trecutu la cele eterne a devenitu pentru poporulu din comun'a Cebea, unde e inmormentatu, si pentru inteligenti'a si poporulu din apropiare, acesa ce a trebuitu se devina: un'a dintre cele mai mari serbatori.

Acésta serbatóre s'a serbatu si in anulu acesta, Domineca in a 20 Septembre, cu tóta solemnitatea, prin unu parastasu pentru repausulu sufletului marelui erou. Inainte de parastasu s'a celebratu liturgi'a si indata dupa misa s'a inceputu celebrarea parastasului prin trei preuti, pontificandu d-nulu protopopu din Bradu. Sub totu decursulu acestora s'au datu salve numeróse in onórea acelui solemnu ce se petrecea. Parastasulu s'a inceputu in base, rica si s'a continuatu si finitu afara, la mormentulu eroului, care erá preste totu acoperitu si decoratu cu flori si girlande, omagie de recunoscintie si admiratiune din partea dameloru si tieraneloru romane. Intre aceste, dupa datina, nu lipsiau nici asiá numitele „paose," aduse cá pomana pentru repausulu sufletului neuitaverului erou. Tóte aceste si tóte cerimoniele, petrecute cu pietate intre sunetulu trescuriloru, spunea publicului adunatu, ca serbédia o mare serbatóre nationale. Iubirea si aderinti'a, cu care poporulu a iubitu si adoratu pre marele seu erou, se manifestá la acestu actu prin o adunca pietate catra umbr'a lui.

Poporulu asistinte a fostu numerosu. Inteligenti'a din Bai'a-de-Crisiu si din Bradu, in urm'a avisarei ce li s'a facutu din partea preutiloru din Cebea cá initiatori, inca a fostu bine representata, cu escepciunea acelor'a cari ducu, si póte ca trebue se duca (?) o viétia non plus ultra de pitici. Damele inse, cari facu decóre ori carei sociatati, abiá au fostu in numeru de patru; celelalte tóte s'au distinsu prin absintia, de si departarea dela Bai'a-de-Crisiu pana la mormentulu martirului Iancu nu este nici de unu patrariu de óra, mergundu pedestru si cu tóta comoditatea. Onóre celoru patru, cari nu crutiara ostenéli'a a veni la mormentulu martirului libertatii si a asiste la parastasulu acelui'a, ér' celi absinti binevoiésca a ni scusá déca de astadata nu le potemu laudá zelulu.

Ar' fi de doritu, cá si pe alte locori intre romani se se faca parastase pentru inbitulu nostru martiru, cá — generalisandu-se acestea, se aretamu si prin acést'a, ca aderamu la principiele de libertate, egalitate si fratietate pre cari le-a representatu si pentru cari s'a luptatu si a suferitu.

Amu fi fericiti déca nu amu avé de a amenti si o impregiurare dorerósa, care trebue se lasa impresiune amara in toti acei'a, cari cercetédia mormentulu desu amentitului nostru erou.

Precatu erá de mare mangaierea celoru de facia, vediendu aderinti'a si pietatea publicului catra erou, intocmai asiá de mare erá dorerea, vediendu mormentulu lipsitu si de cea mai mica si mai modesta cruce, necum de monumentulu ce -lu merita!! Se pare, ca sórtea s'a conjuratu contra tuturoru barbatiloru mari, si cu deosebire la noi romanii, condamnandu-i in viétia la suferintie amare, ér' dupa mórte se fia mai de totu parasiti si uitati. — Aremu inse destula incredere in tari'a si septiolu de demnitatea nationale a romaniloru, si speramu, ca nu voru intardiá a dá eroului martiru tributulu cuvenitu, monumentulu ce -lu merita!

Asiá se fie!!

Iuliu.

Convocare.

Adunarea despartiementului XX alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu se va tiené in a. c. la Micsés'a in 7 Noembre st. n. la 10 óre demanéti'a in casele d. proprietariu Alesandru Neagoe, la care pre numitulu terminu prein acést'a se convóca toti membrii acestui despartiementu. Blasiu 25 Sept. 1874.

Ioane Antonelli, directoriu.

Conchiamare.

Membrii comitetului centrale alu Reuniunii politice nationali a Romaniloru din comitatulu Aradu se conchiama la siedintia ordinaria a comitatului centrale, care se va tiené in diu'a premergatória congregatiunii comitatense, 30 Septembre st. n. a. c. dupa amédia la 4 óre, in localitatea indatenata.

Aradu 18 Septembre n. 1874.

Demetriu Bonciu m/p.
presiedinte.

Din strainetate avemu depesiele „Mon.“

Madrid, 24 Septembre — In Biscaya Carlistii au fostu pusi pe fuga; multi au cerutu amnestie.

Rom'a, 24 Septembre. — Regele a semnatu decretulu de disolutiunea Camerei, care va fi publicatu dupa intórcerea lui Minghetti la Rom'a.

Milanu, 24 Septembre. — Cestiunea rectificarii fruntariloru Italo-Elvetiane s'a resolvatu de ministrulu americanu Marse in favórea Italiei..

Nr. 7685/1874. 1—3

Publicatiune.

Pe temeiulu art. de lege VIII din an. 1874 are cu 1-a Ianuariu 1876 se intre in intrebuintiare mesur'a metrica pentru lungimi, pondi si vase cávate, si mesurele usitate in acésta tiéra pana la 31 Decembre 1875 nu va fi iertatu a le intrebuintiá mai departe.

Acést'a se aduce la cunoscinti'a publica cu acea observare, ca se potu capatá prin librariele de aici tabelele metrice dimpreuna cu descrierea loru in cele trei limbe ale patriei spre studiare.

Brasiovu, 23 Septembre 1874.

Magistratulu cetatii si alu districtului.

Cursurile

la bursa in 30 Sept. 1874 stá asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 24	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 77	„ „
Augsburg	—	—	103 „ 40	„ „
Londonu	—	—	109 „ 10	„ „
Imprumutulu nationalu		—	74 „ —	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 60	„ „
Obligatiunile rurale ungare			76 „ 75	„ „
„ „ temesiane			76 „ —	„ „
„ „ transilvane			75 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.			79 „ 75	„ „
Actiunile bancei	—	—	988 „ —	„ „
„ creditului	—	—	249 „ 50	„ „

Orlóge de auru si argintu de bursunariu.

Orlóge cu pendulu si de mésa.

Am onóre a trage luarea aminte a on. Publicu la depositulu meu deplinu correspundietoriu tempului modernu si fórte alesu cu

orológe (ceasornice) **de auru, argintu de bursunariu,**

mai incolo

orlóge de parlete, cu pendulu, de mésa si cu prevase,

pre cari le notezu cu **pretiulu celu mai eftinu.**

Spre a face destulu la tóte pretensiunile onoratiloru mei cumparatori (pe turcesce musterii) mi am engajiatu unu lucratoriu fórte istetiu, care servi mai lungu tempu in Viena si in afare si me afiu in positiune a da pentru fiacare bucata cumperata dela mine si pentru orce parte reparata cea mai buna garantia.

Si in orlóge de Schwarzwald servescu cu marf'a cea mai fina, si o recomendu cu deosebire pe acesta dd. negutiatori romani, ca la comperatori cu reducat'a pelunga cele mai eftine pretiuri.

Se róga de binevoitória cautare

FRIDERICU SCHULLERUS,
veduva de orlogiariu.
Strat'a postei (Nonnengasse) Nr. 603.

2—3

Depositu mare in orlóge de Schwarzwald.

orlóge in piovase

Deschidere de comerciu.

Subscrisii au onóre a face On. Publicu cunoscutu cu tóta aderinti'a, cum-ca au deschisu in piati'a acést'a in tergulu graului sub N-ro 552—3 in cas'a lui Mandl **unu negotiu** (lipscania) de **postavu** si **marfe curete** si de **moda.**

Rugandune de multu pretiuita cercetare, ne luamu onóre a recemendá prea On. Publicu urmatóriele articole atentiunei pré pretiuite si adeca:

Unu asortimentu mare de postave si materie de **matasa,** materie de **haine de cele mai nóue si mai corespundietóre scopului, pandia** de cea mai buna calitate de Rumburg, Irland'a Oreasu si **pandia de casa,** tóte speciile de **marfa alba, servise** de **masa, incaltiaminte** de **dame** si **copii** de cea mai buna calitate, **manusi** de **dame** si **cavaleri,** precum si toti articolii de resortulu lipscaniei si apromitemu servitiu promptu si pretiurile cele mai moderate.

Invitandu pre On. Publicu la o cercetare catu se póte de numerósa, ne luamu onórea a ne subsemna

cu totu respectulu

Bányai Kristof & Comp.

Comande din afara se voru effectua cu tóta promptetl'a. 1—3

Importantu pentru femeele económe

Fabrica de pandiaria si schimburi

de

M. BEYER & Comp.

Depositulu capitale in Vien'a: **Spiegelgasse Nr. 11.**

Fabric'a: **Gottelhgasse Nr. 1.**

Depusu pentru transportu transmarinu: **Triestu Corso Nr. 607.**

Deschide in Brasiovu strat'a caldarariloru, langa Montaldo, Nr. 487 cas'a lui Décsi, depusu pe 30 dile si-si presenta aici

PRETIULU CURENTU:

1 pandiatura fina de casa colorata 90 cr.
1 „ mai fina si mai mare 2 fl. 80, 3 fl. 50.
½ „ durina carpe de ina 1 fl. 1.40, 1.70, 4.
½ „ batiste de ina francese 2, 2.50, 3, 4, 5, 6.
½ „ „ angliese cu margini colorate moderne tivite si spalate 1 fl. 50 cr.
1 bucata carpa de nasu de batista superfina francesa cu litere festonate tivitura à jour 80 cr., 1 fl., 1.20
1 bucata 30 coti pandia de casa buna 7 fl. 50. 7.76.
1 „ 30 „ „ „ „ „ mai lata 8 fl. 80, 9.50.
1 „ 30 „ „ „ ¼ si ½ pandia silesiana cea mai grea 10 fl. 11.50, 12.50, 13, 14.
1 bucata 30 coti ½ mai fina silesiana fl. 15, 16.50, 17, 20.
1 „ 50 „ ¼ tiesatura curatu olandica fl. 21, 23, 25, 27, 32, 36, 37, 42, 50.
1 bucata ¼ si ½ pandia de Rumburg curata 54 coti, calitatea cea mai grea cu 22 pana la 50 fl.
1 duzina carpe de ina 18 coti completu dela 4.50—12 fl.
1 „ serviste dela 4—9 fl.
1 bucata ¼ pandia de ina de lepedee (prostire in Bucovin'a) nenadite, 6 prostire cu 16—18 fl.
1 bucata ½ pandia lata de prostire fora nada pentru 6 lepedee 16.50 pana la 21 fl.

Chifon pentru schimburi de dame si cavaleri in bucate de 50—70 coti á 26 p. 40 cr. de cotu.
Fecie de mésa in tóta marimea de ¼ pana la ½, ¾, fórte eftine.
Garaituri de ina damastu pentru 6 pana 24 persóne pe alesu si extraordinaria eftine.

Camasie de dame:

Camasie simple de ina 1 fl. 60 cr.
„ de pandia Rumburg fórte grea 1 fl. 80, 2.
„ cu festonate de mana cu 2 fl. 90, 2.50.
„ de dame de Olanda séu Rumburg grea de ina, inainte de inchiatu séu pe umeri de imbumbatu festonate de mana fl. 2.50, 3.50.
Camasie mai fina de dame brodate de mana fl. 3,50, 3.75, 4, 4.25.
Superfine camasie de deosebitu genu fl. 3.80, 5.
Camasie de Chifon de fl. 1.10, 1.50.

Pantaloni (Izmene) de dame:

Cu tiviture formóse dreple fl. 1.20.
Cu lucru de fantasia fl. 1.50, 1.80.
Cu sinvitie festonate si lucru de fantasia fl. 2.12, 2.50.
De barchetu in sinóre sudea fl. 1.60, 1.75.
„ „ cu pichetu gatiti fl. 2.50, 2.75.

Fuste de dame:

De Chifon bunu cu lucru de fantasia fl. 2.50, 3.50.
Cu sinvitie festonate si cu Volane fl. 4.50, 6.50.
Fuste teretóre (schleppe) l. de fantasia cu inlocari fl. 4.50, 5, 6, 7.50, 9.
Faste cu barchetu sinoratu sudea fl. 2, 2.50.
„ cu pichetu gatite fl. 3.50, 3.85.

Corsette de nópte de dame:

Din Chifonu mai bunu, l. de fantasia fl. 1.60.
Din „ fina cu inlocare brodata dela fl. 2 pana la 4.50.
Din barchetu sinoratu sudea fl. 1.75, 1.90.
Din „ cu pichetu gatite fl. 2.90, 3.20.

Camasi barbatesci:

Din pre bunu Chifon anglicu cu peptu simplu ori cu dungi fl. 2, 2.50, 2.75, 3.
Din pandia Olandica ori de Rumburg fl. 2.80, 3.50, 4.

Ismene barbatesci:

De pandia mai grea Rumburg de trasu fl. 1.50, 1 80.
De pandia mai grea Rumburg cu corsetu francesu si 2 nasturi séu bumbi fl. 1.80, 2.20.

Gulere de cavaleri si manchete:

Preste 20 forme moderne si marime.
1 duzina gulere fl. 2.50.
1 duzina manchete fl. 3.50, 4.

Pandia si schiburi

Anumitu pentru casa suntu lucrate din celu mai bunu materiale, schimburile totu din cea mai buna pandia de Rumburg solida si frumósa, in catu se potu spala de orcine.

Pentru drépta mesur'a cotului se garantéza si se rebonifica orce patraru de cotu. 1—

Ce nu convine se schimba indata, séu suma de bani fora subtragere de unu crucerin se da returu.

M. BEYER & COMP.

Depusu in Brasiovu strat'a seculloru Nr. 487, cas'a lui Décsi lenga Montaldo.

Provisiune intréga de mirésa dela 150 pana la 2000 fl. se afla in depositu.

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitlu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.